

СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Робота має три частини. Частина 1 містить 33 завдання різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Результат виконання завдань частин 1 і 3 буде зараховано як **державна підсумкова атестація**.

Результат виконання **всіх** завдань сертифікаційної роботи буде використано під час **прийому до закладів вищої освіти**.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте лише після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. У *бланки А і Б* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з вимогами інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* буде зараховано як помилкові.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Зичимо Вам успіху!

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На перший склад падає наголос у слові
А віршовий
Б підлітковий
В корисний
Г фаховий

2. Однорідними означеннями ускладнено речення (*розділові знаки пропущено*)
А Невеликі карі очі блищали з-під чорних брів.
Б Бурхливе вранішнє море хлюпало в сонний берег.
В Обережні приглушені кроки наполохали сарну.
Г Легка синювата пара здіймалася над розігрітою землею.

3. НЕ є синонімами слова в рядку
А карта, масштаб
Б занепад, регрес
В поступ, прогрес
Г тираж, наклад

4. Спільнокореневими до слова *знати* є всі слова, ОКРІМ
А переганяти
Б наздожену
В навздогінці
Г розігнутися

5. Дотримано норми узгодження прикметника з іменником у рядку
А нестерпна мігрень
Б якісна шампунь
В тривала нежить
Г осіння розпродаж

6. Прикметники із суфіксом *-зьк-* можна утворити від усіх іменників у рядку
А Париж, Збараж, грек
Б киргиз, Норвегія, Кавказ
В Сиракузи, боягуз, Тибет
Г Запоріжжя, латиш, Світязь

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Тисячі дітей, *не/збайдужілих* до літератури, знають Івана Малковича – доброго дядечка-казкаря. (2) Після закінчення університету, незважаючи на різноманітні **пропозиції**, юнак, ще *не/відомий* нікому, починає вчителювати в сільській школі під Києвом. (3) Хто міг уявити тоді, що саме цей хлопець стане [...] найкращого в Україні дитячого **видавництва** і, якщо треба буде, не залишатиме **друкарні** по дві доби? (4) Створені тут **книги** «Снігова королева», «Абетка», «Аліса

в Дивокраї», «Тореадори з Васюківки», «Вінні-Пух» – справжні *не/перевершені* ніким витвори поліграфічного мистецтва. (5) В одному з *не/давніх* рейтингів «50 найкращих сучасних поетів» його прізвище посідає п'яте місце. (6) Вражає й такий рекорд: «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» за двадцять років випустила понад п'ять мільйонів книжок.

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
  - Б другому
  - В третьому
  - Г четвертому
8. Разом у тексті треба писати сполуку слів
- А не/збайдужілих
  - Б не/відомий
  - В не/перевершені
  - Г не/давніх
9. У формі називного відмінка вжито слово
- А пропозиції
  - Б видавництва
  - В друкарні
  - Г книги
10. Замість пропуску в третьому реченні можуть бути всі слова, ОКРІМ
- А засновником
  - Б фундатором
  - В конструктором
  - Г творцем

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

<p>Будьте особливо уважні під час заповнення <i>бланка А</i>! Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей</p>
--

11. Підкреслені літери позначають однаковий звук у кожному слові рядка
- А просьба, Острог, вести
  - Б боротьба, мабуть, юність
  - В відсоток, футбол, Ятрань
  - Г сокіл, якби, колотнеча
  - Д човник, Чигирин, заручини
12. Помилку в написанні прикметникового суфікса допущено в рядку
- А вишневий, замшевий
  - Б магнієвий, маршовий
  - В плюшевий, палацовий
  - Г гайовий, алюмінієвий
  - Д тіньовий, почуттєвий

13. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка
- А ус..ний, благовіс..ний, тиж..невик
  - Б безшелес..ний, безвиіз..ний, зап'яс..ний
  - В гус..нути, кіс..лявий, провіс..ницький
  - Г тріс..нути, контрас..ний, рідкіс..ний
  - Д захис..ник, протес..ний, кількіс..ний
14. Через дефіс треба писати всі слова в рядку
- А прем'єр/міністр, давньо/руський, куди/небудь
  - Б блідо/рожевий, по/п'ятеро, хтозна/скільки
  - В все/таки, червоно/гарячий, військово/повітряний
  - Г бізнес/центр, веб/сторінка, євро/стандарт
  - Д по/українськи, жовто/блакитний, більш/менш
15. Правильні особові форми дієслів наведено в рядку
- А сидять, носять
  - Б боряться, орють
  - В полять, сміються
  - Г гудуть, терплють
  - Д працюють, клеють
16. Прочитайте речення.
Щоразу(1) коли стоїте перед пам'ятником Лесі Українці в Києві чи(2) коли зупиняєтеся на алеї придніпровського парку перед бронзовою постаттю геніальної Марії Заньковоцецької(3) мабуть(4) вам неминуче спадає на думку(5) що в цих прекрасних образах є щось від самої авторки скульптур.
 Кому треба ставити на місці всіх цифр, ОКРІМ
- А 1
  - Б 2
  - В 3
  - Г 4
  - Д 5
17. НЕ ПОТРЕБУЄ редагування речення
- А Як діяти, якщо ви зазнали поразки: гучно хлопнути дверима й піти себе жаліти чи ціленаправлено працювати далі?
  - Б На щастя, поруч завжди опиняться чутливі люди, які витруть ваші сльози, дадуть не лише паперову салфетку, а й слухну пораду.
  - В Саме тоді варто зрозуміти: хватить рюмсати, нарікати на оточуючий світ та займатися саморуйнуванням!
  - Г Подолати життєві негаразди допоможе усердна робота над залагодженням проблем, а не посипання голови пеплом.
  - Д Проїшовши такі життєві етапи, розумієш, що найбільший успіх – це перемога над собою.
18. Правильно вжито прийменник у реченні
- А Скоро відбудеться чемпіонат по спортивній гімнастиці.
  - Б Я дуже хвилююся про мого молодшого брата Назара.
  - В При вашій допомозі ми добре підготуємо презентацію.
  - Г Моя сестра охоче дала мені свій конспект по математиці.
  - Д Зараз перспективно працювати в галузі біотехнологій.

19. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова.

... Тетяна з Андрієм ... від екскурсовода, що Тарасові ... встановлено тисячу двісті п'ятдесят шість ... в Україні й сто двадцять вісім за кордоном.

Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А Вперше, дізналися, Шевченку, пам'ятники
- Б Уперше, дізналися, Шевченку, пам'ятників
- В Уперше, дізналася, Шевченко, пам'ятників
- Г Вперше, дізналася, Шевченко, пам'ятників
- Д Уперше, дізналися, Шевченку, пам'ятники

20. Прочитайте вислів-рекомендацію.

Для успішної підготовки проекту вкрай важливо працювати з однодумцями, бо згуртована команда спроможна подолати будь-які перешкоди.

НЕ ВІДПОВІДАЄ наведеному вислову за своїм змістом речення

- А Запам'ятайте: працюючи з однодумцями над підготовкою проекту, ви переконаєтеся, що згуртована команда спроможна подолати всі перешкоди.
- Б Зауважте, що для успішної підготовки проекту треба згуртувати команду однодумців – і вона зможе подолати будь-які перешкоди.
- В Майте на увазі: над проектом потрібно працювати з однодумцями, оскільки згуртована команда долає будь-які перешкоди.
- Г Візьміть до уваги: працюючи зі згуртованою командою над підготовкою проекту, ви пересвідчитесь в її здатності долати будь-які перешкоди.
- Д Зважте, чи доцільно згуртовувати однодумців для роботи над проектом з метою подолання будь-яких можливих перешкод.

21. Вставного слова НЕМАЄ в реченні (*розділові знаки пропущено*)

- А Невідомий автор вислову «Швидкий як електровіник» либонь уважав цей прилад витвором багатой фантазії.
- Б Для інженерів-мрійників уявіть немає нічого неможливого тому в ХХІ столітті всі охочі можуть узяти до рук електровіник!
- В Продумана конструкція дає змогу підмітати навіть упритул до стін а півгодинного заряду акумулятора з надлишком вистачить для швидкого прибирання.
- Г Телескопічне руків'я цього приладу дає змогу під час прибирання дістатися до всіх куточків скажімо під ліжком чи далеко під столом.
- Д До речі потрібний електровіник і в боротьбі з шерстю домашніх улюбленців бо має для цього спеціальну щітку.

22. Лексичної помилки НЕМАЄ в реченні

- А Салон італійської мебелі «Кватроченто» запрошує: новий сезон відкрито!
- Б Ломбард «Свіжа копійка» видає позики під залог ваших автомобілів.
- В Магазин «Усе для дому»: наші дрібнички допоможуть зробити уют у вашій оселі!
- Г Агенція «Без проблем!» – це професійне обслуговування всіх ваших міроприємств.
- Д Фірма «Бутоньєрка» – живі квіти цілодобово для будь-якої події у вашому житті.

23. Прочитайте речення (цифра позначає попередній розділовий знак).

Аж тут підвівся Орфей і, (1) ударивши по золотих струнах своєї кіфари, (2) заспівав: то була пісня, (3) що їй найдужче любила його мати, (4) прекрасна муза Калліона, (5) і, (6) можливо, (7) саме згадка про неї надала Орфеевому голосу ще більшої сили, (8) щирості, (9) влади.

НЕПРАВИЛЬНО обґрунтовано вживання розділових знаків, запропоноване в рядку

- А коми 1 і 2 – при відокремленій обставині
- Б кома 3 – перед сурядною частиною складного речення
- В коми 4 і 5 – при відокремленій прикладці
- Г коми 6 і 7 – при вставному слові
- Д кома 8 і 9 – при однорідних членах речення

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку А на перетині відповідних колонок і рядків. Усі інші види Вашого запису комп'ютерна програма реєструватиме як помилки.

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Увідповідніть фразеологізм із його антонімом.

	<i>Фразеологізм</i>	<i>Антонім</i>
1	підносити до небес	А спасти з лиця
2	нагуляти жиру	Б ударити по руках
3	дати відкоша	В заварити кашу
4	слова не видавши	Г язик без кісток
		Д давати прочухана

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділений фрагмент.

	<i>Член речення</i>	<i>Приклад речення</i>
1	підмет	А Життєвий успіх людини часто пов'язаний з умінням <i>спілкуватися</i> .
2	іменна частина складеного присудка	Б Мовлення – надзвичайно важливий <i>чинник</i> порозуміння між людьми.
3	означення	В Умовою успішного спілкування є <i>знання</i> правил мовного етикету.
4	додаток	Г Той самий комунікативний <i>намір</i> можна здійснити по-різному.
		Д Конфлікти можуть виникати <i>через</i> невдалий <i>добір</i> мовних засобів.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного типу односкладного речення.

	<i>Тип односкладного речення</i>	<i>Приклад речення</i>
1	означено-особове	А Під час доповіді не намагайтеся показати багато ілюстрацій.
2	неозначено-особове	Б Ілюстрації в журналі та в доповіді суттєво різняться!
3	узагальнено-особове	В До кожної ілюстрації бажано дібрати заголовок.
4	безособове	Г Над стилем доповіді працюють дуже старанно.
		Д Умій вчасно сказати і вчасно замовкнути.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Приєднайте до фрагмента «*Візьміть за правило щодня читати кілька сторінок книжки...*» запропоновані варіанти його продовження та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.

Фрагмент речення

- 1 і ви помітно збільшите свій словниковий запас.
- 2 щоб отримати справжню насолоду від занурення у світ образів.
- 3 обираючи її з-поміж запропонованих для позакласного читання.
- 4 зокрема твори сучасної літератури.

Тип речення

- А просте речення з відокремленим означенням
- Б просте речення з відокремленим додатком
- В просте речення з відокремленою обставиною
- Г складносурядне речення
- Д складнопідрядне речення

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Сучасна людина, щоб бути (1)*успішною*, має вчитися (2)*впродовж* (3)*усього* життя, (4)*опановуючи* нові галузі знань.

- А займенник
- Б прикметник
- В форма дієслова (*дієприкметник*)
- Г форма дієслова (*дієприслівник*)
- Д прийменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (*цифри в дужках позначають номери рядків*) і виконайте завдання 29–33.

Чорні літери на білому тлі

(1–6) Регулярно виникають дискусії щодо переваг і недоліків електронних «читалок» порівняно з традиційними книжками. Однак і прихильники нового формату визнають, що, як живопису не вбило кіно, а його не знищило телебачення, так і цифровий варіант не замінить паперового повністю, бо нічого кращого дотепер не вигадано. «Книжка нагадує колесо, а цей винахід неможливо вдосконалити», – пише Умберто Еко.

(7–12) Журналісти «The New York Times» Девід Поуг і Девід Карп у відеоблозі порівнюють характеристики різних гаджетів: один працює повільно, другий має незручні кнопки, у третього – слабкий контраст, сірі літери й такий самий відтінок екрана. «Хм!» – крутять носом блогери. «А ось у мене старіша модель. Тут ідеальна роздільна здатність, акуратні чорні літери на білому тлі. Я хочу її придбати!» – і Поуг захоплено демонструє традиційну книжку.

(13–20) Я постійно користуюся саме електронною. Як зручно «взяти» в по-тяг кілька книг на вибір і не згинатися від важкого багажу! Умоцнююся в крісло, проводжу пальцями по екрану, «гортаю» сторінки, а прочитані примірники «розкладаю» на уявній полиці. «Перевага віртуальної бібліотеки в тому, що з неї не треба стирати пил, – пише критикиня від мистецтва Дорота Ярецька. – Хоча, коли торкаюся паперових томів, це повертає мене в минуле. Тож, на мою думку, допоки не створять емоційного еквіваленту друкованого видання, воно не зникне з нашого життя».

(21–26) Книжка – це особливий предмет. Читачі називають безліч чуттєвих переживань, пов'язаних з виробами поліграфії: дотик до палітурки, шурхіт сторінок, запах. Натомість до електронної версії важко сформуванати емоційне ставлення. Окрім того, гаджет швидко старіє, з'являється нова модель. Погодьтеся, людина, яка знає латину й спроможна прочитати надруковане п'ятсот років тому, не потребує ніяких пристроїв.

(27–30) Для когось книжки – частина їх самих. «З яким задоволенням можна буде через тридцять років розгорнути «Куховаримо з радістю» на 581 сторінці й побачити пляму від жовтка, що поставила моя донька, чаклюючи над своїми першими тістечками з ягодами», – пише Енн Фейдімен.

(31–43) Багато хто хоче бути власником книгодруків, тому їх купують як подарунки, роблять дарчі написи. Електронна версія ніколи не належить нам, тож маємо право лише на її читання. Нині щоразу більше речей переносять нас зі світу справжнього в уявний, і, можливо, незабаром усі пристрої стануть віртуальними. Замість предметів навколо будуть «симулякри» – підробки, що «залюднюють» вигаданий світ і створюють враження реальності. Однак, якщо не буде поліграфії, зникне зв'язок між людьми, адже саме такі видання можна не лише дати почитати, а й залишити в спадок – вони єднають з минулим. Я беру свої дитячі книжечки й читаю їх доньці – цього задоволення не замінить жоден електронний пристрій. Хоча, звісна річ, і в гаджетів є свої можливості. У версії «Аліси в Дивокраї», наприклад, оригінальні ілюстрації змонтовано так, що в головної героїні видовжується шия, а в Гусені з люльки підіймається дим. Але чи потрібна ця візуалізація? Адже література мусить розвивати уяву.

(44–48) «Книжка – це річ, наділена надприродною, чудодійною силою. Якби це було не так, то гори друкованих сторінок, спалених у травні 1933 року, не стали б подією, від якої моторошно й дотепер. Значення книгодруку як матеріального об'єкта досі не слабне попри появу величезного ринку пристроїв для читання», – пише Дорота Ярецька.

(49–57) Тепер погляньмо на все прагматично: не володіючи друкованою продукцією як власністю, ми стаємо потенційним об'єктом для маніпуляцій, бо залежимо від чужих серверів, а ще нам може загрожувати цензура. Одного разу трапився казус: із інтернет-платформи для читання через тимчасові проблеми з авторськими правами на якийсь час зникли куплені версії «Колгоспу тварин» і «1984» Джорджа Орвелла. А якщо колись якомусь монополістові закортить контролювати всю систему чи змінити дані? Ця моторошна ідея – неначе з того ж Орвелла. Тож про всяк випадок добре мати традиційну книгу – чорні літери на білому тлі.

За Ю. Соболевською

29. Цей текст можна використати в соціальних мережах під час обговорення всіх питань, ОКРІМ
- А Яку книжку вибере сучасний читач – електронну чи паперову?
  - Б Як правильно формувати віртуальну (електронну) бібліотеку?
  - В Навіщо людям потрібні традиційні (паперові) книжки?
  - Г Які переваги має цифрова книжка над паперовою?
30. Для швидкого пошуку в Інтернеті використовують хештег – ключове слово або фразу, написану без пробілів, з позначкою #, наприклад, *#миуспішнілюди*. Для цього тексту тематичними хештегами доречно вибрати всі, ОКРІМ
- А *#паперовакнижканазавжди*
  - Б *#традиційнакнижкадосконала*
  - В *#електроннакнижкавподарунок*
  - Г *#цінністьтрадиціякнижка*
31. У тексті НЕ ЙДЕТЬСЯ про те, що
- А традиційні бібліотеки залишаться в минулому
  - Б паперова книжка – це засіб зв'язку між поколіннями
  - В книжка – один з найдосконаліших винаходів людства
  - Г друкована книжка ще довго не зникне з нашого життя
32. Автор наводить приклад про версію «Аліси в Дивокраї» (рядки 40–43), щоб
- А показати високотехнологічні досягнення в поліграфії
  - Б продемонструвати, що візуалізація допомагає краще зрозуміти зміст прочитаного
  - В довести, що незвичні ілюстрації сприяють розвитку уяви
  - Г підкреслити, що саме розвиток уяви – це важливе завдання літератури
33. Автор поділяє всі думки, ОКРІМ
- А Електронні книжки зручні, бо не займають багато місця й не накопичують пилу.
  - Б З паперовою книжкою в людини пов'язано значно більше емоцій, ніж із цифровою.
  - В Сучасні електронні книжки з часом витіснять традиційні паперові видання.
  - Г Друкована книжка завжди буде актуальною, бо є досконалим винаходом людства.

Частина 2
Українська література

Завдання 34–53 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

34. Рядки

*Така її доля... О Боже мій милий!
За що ж ти караєш її, молоду?
За те, що так щиро вона полюбила
Козацької очі?..*

суголосні з життєвими обставинами ліричного героя твору

- А «Дума про Марусю Богуславку»
- Б «Блакитна Панна»
- В «Віють вітри, віють буйні»
- Г «Contra spem spero!»
- Д «Чого являєшся мені...»

35. Уривок «Зробили вони городок [і] на честь брата їх найстаршого назвали його Києвом. І був довкола гóрода лiс і бiр великий, і ловили вони [тут] звірину. Були ж вони мужами мудрими й тямущими і називалися полянами...» узято з твору

- А «Тигролови»
- Б «Повість минулих літ»
- В «Слово про похід Ігорів»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Україна в огні»

36. Рядки

*В тім гóроді жила Дідона,
А гóрод звався Карфаген.
Розумна пані і моторна...*

є у творі

- А Івана Котляревського
- Б Івана Франка
- В Тараса Шевченка
- Г Нестора Літописця
- Д Григорія Сковороди

37. Уривок «І варивши обід, і подававши на стіл, Маруся заливалася слізюньками, відгадувавши, певно, що востаннє бачить свого Василечка» містить пестливу лексику, має співчутливий тон розповіді, що характерно для

- А символізму
- Б реалізму
- В експресіонізму
- Г сентименталізму
- Д неоромантизму

38. У рядках
*Вибачайте, люде добрі,
Що козацьку славу
Так навмання розкажую,
Без книжної справи.
Так дід колись розказував,
Нехай здоров буде!..*
автор розповідає історію написання твору
- А «Енеїда»
  - Б «Кавказ»
  - В «Мойсей»
  - Г «Чорна рада»
  - Д «Гайдамаки»
39. «Добрий він, і душа щира, козацька, хоч удає з себе ледащицю і характерника», – сказано про
- А Василя Кравчину
  - Б Гриця Бобренка
  - В Григорія Многогрішного
  - Г Кирила Тура
  - Д Наума Дрота
40. «Безокою економшею» односельці називали героїню твору, у якому
- А син одружується з дівчиною з іншого села
  - Б мати мріє віддати заміж за гетьмана свою дочку
  - В батько стає старостою села під час нацистської окупації
  - Г родина дає притулок в'язню-втікачу
  - Д дівчина постає перед судом за те, що отруїла козака
41. «Двузон», «Дитячі літа», «Хазяїн», «Січовик», «Пани Польські» – це розділи твору, що
- А змальовує Гуцульщину
  - Б має двох авторів
  - В має присвяту батькові автора
  - Г змальовує події Коліївщини
  - Д описує боротьбу за гетьманську булаву
42. Послідовність розгортання подій твору «Мартин Боруля» дотримано в рядку
- А Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Степана виряджають на службу в місто – утеча Націєвського – Мартин Боруля спалює документи
  - Б Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – утеча Націєвського – Мартин Боруля спалює документи
  - В Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля спалює документи – утеча Націєвського
  - Г Мартин Боруля спалює документи – Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – утеча Націєвського
  - Д Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Мартин Боруля спалює документи – утеча Націєвського

43. На малюнку зображено персонажа твору

- А «Гайдамаки»
- Б «Енеїда»
- В «Чорна рада»
- Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Д «Мойсей»

44. У рядках

*В корчах і кручах умирають міфи.
Чугайстер щез. Покаялись нявки*
згадано персонажів твору

- А «Мойсей»
- Б «Лісова пісня»
- В «Зачарована Десна»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Дитинство»

45. Уривок *«Данилко ніс повні руки трав, і корінців, і квітів; дажкорінь пах солодким хлібом, “ось тобі, Данилку, і степовий турецький сльоз”, – сказав прадід і нахилився до квітки, і раптом підломився в ногах, і розкинув руки, мов обіймаючи землю...»* узято з

- А усмішки
- Б новели
- В кіноповісті
- Г повісті
- Д драми

46. *«Світ урятує краса, утілена в гармонії людини й природи, у світлому почутті кохання, у жертвній любові та здатності прощати»* – це провідна думка твору

- А «Маруся»
- Б «Тигролови»
- В «Лісова пісня»
- Г «Місто»
- Д «Земля»

47. *«Я візьму той рушник, простелю, наче долю...»* – стверджує ліричний герой поезії, у якій є рядок

- А *«І дитинство, й розлука, і вірна любов»*
- Б *«Ось місяць, зорі, солов'ї»*
- В *«Чи забуття, чи зрада»*
- Г *«Свій біль, свій жаль, свої пісні»*
- Д *«Людей мільярди і мільярди слів»*

48. Думка про те, що «малорос – це тип національно-дефективний, скалічений психічно, духовно, а – у наслідках, часом – і расово», є доречною для характеристики
- А Грицька Бобренка
  - Б Чіпки Варениченка
  - В Григорія Многогрішного
  - Г Сави Федорчука
  - Д Мيني Мазайла
49. У рядках
*Так ніхто не кохав. Через тисячі літ
лиш приходить подібне кохання...*
провідним художнім засобом є
- А алегорія
  - Б анафора
  - В гіпербола
  - Г порівняння
  - Д паралелізм
50. «Трагічні терези», «дивний ліс», «гіпнотичні кобри», «веселий галас бою» – художні образи з поезії
- А Олександра Олеся
  - Б Максима Рильського
  - В Миколи Зерова
  - Г Євгена Маланюка
  - Д Василя Симоненка
51. Називає Україну матір'ю, пишається цим, заради неї творить і мислить ліричний герой поезії
- А «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
  - Б «О земле втрачена, явися!..»
  - В «О слово рідне! Орле скутий!..»
  - Г «Українське альфреско»
  - Д «Задивляюся у твої зіниці...»
52. Про чистоту кохання, що робить людину сильною, відповідальною за долю інших, про загрозу гонитви озброєнь пише у своєму творі
- А Остап Вишня
  - Б Григій Тютюнник
  - В Олесь Гончар
  - Г Микола Куліш
  - Д Михайло Коцюбинський
53. Ознакою постмодернізму є
- А захоплення національною історією
  - Б химерне переплетення різних стилів
  - В типізація характерів персонажів залежно від умов життя
  - Г домінування морально-етичних цінностей
  - Д прагнення персонажа до ідеалу

У завданнях 54–57 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

54. Увідповідніть назву твору з ключовими словами до нього.

	<i>Назва твору</i>		<i>Ключові слова</i>
1	«Три зозулі з поклоном»	А	перекопська рівнина, «господар степових звичаїв»
2	«Маруся Чурай»	Б	іспит, молодий письменник
3	«Дитинство»	В	дискусія, учителька «правільних проізношеній»
4	«Місто»	Г	в'язниця, посланець із Січі
		Д	сосна, «бандуристочка сліпий»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

55. Поєднайте ім'я персонажа твору та місце розгортання подій у ньому.

	<i>Персонаж твору</i>		<i>Місце розгортання подій</i>
1	Чіпка Варениченко	А	Хмарище
2	Омелько Кайдаш	Б	Піски
3	Михайло Черевань	В	Семигори
4	Іван Гонта	Г	Полтава
		Д	Умань

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

56. З'ясуйте, кому з героїнь належать слова.

	<i>Героїня твору</i>		<i>Слова</i>
1	Маруся Кайдашиха	А	«Горенько моє! Це ж, видно, й мені не краща доля судилася: розбишацька дочка – розбишацька й жінка!..»
2	Галя Гудзь	Б	«Ми тяжко працювали, заки доробилися сеї землі. Твій тато небагато взяв за мною, решту ми самі доробилися. Зрання до вечора тягли, мов у плузі...»
3	Палажка Боруля	В	«Три роки вже, як ми по убожеству своєму продали дворик свій на Мазурівці, покинули Полтаву і перейшли сюди жити...»
4	Горпина Терпилиха	Г	«Здається мені, що з'їхав з глузду: не велиш ні мені, ні дочці робить, сам не робиш, понаймав наймитів, наймишок, хазяйство псується...»
		Д	«Та бач, дочко, ти не ходиш до панів, а мене пани й попи просять варити обід, кличуть до себе в покої вечерять, ще й у покоях кладуть спати...»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

57. Увідповідніть ім'я митця з висловлюванням про нього.

<i>Митець</i>		<i>Висловлювання</i>	
1	Михайло Коцюбинський	А	«Десять років усього письменницького стажу – десяток п'єс, що з них майже кожна була не тільки вдалим матеріалом для блискучих, з видатним успіхом у глядача спектаклів, але й стала – теж майже кожна – певним етапом у розвитку мистецтва...»
2	Микола Куліш	Б	«Він любив сонце. Сонце і море – цю незвичайну симфонію барв і звуків. Не раз називав себе “сонцепоклонником”... Нюанси зелені й неба асоціюються в нього з людськими переживаннями...»
3	Олександр Довженко	В	«Творча спадщина його порівняно невелика. Проте не обсягом, а змістом, майстерністю написаного, місткістю художньої деталі, уболіванням за понівечені життя й душі він заслужив право зватися яскравим представником прозаїків-“шістдесятників”...»
4	Микола Хвильовий	Г	«Захоплення характерами своїх батька й матері, красою придеснянської природи дає нам один з ключів розгадки того, як проходило формування майбутнього письменника, громадського діяча, мислителя й кіномитця...»
		Д	«Герої його новел постають не переможцями-завойовниками, не будівничими світлого майбутнього, а швидше жертвами тієї бійни, у вир якої потрапили цілком свідомо й добровільно...»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

Власне висловлення

58. Прочитайте наведений текст.

Часто, коли немає бажання щось робити або коли не вдається залагодити якусь справу, ми знаходимо десятки причин і пояснень, заспокоюємо себе. Так буває й тоді, коли сперечаємося з кимось попри усвідомлення, що проблема виникла з нашої вини. Зазвичай виправдати себе набагато легше, ніж визнати власну помилку.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Наскільки важливим є вміння чесно оцінювати себе?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть на проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у бланку **Б**. За потребою використовуйте чернетку наприкінці зошита.

Увага! Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, буде оцінено в 0 балів.
Роботу обсягом до 100 слів буде оцінено в 0 балів

